

### መደምደምታ

ቅንዲ ዕላማ እዚ መጽሐፍ፡ እግዚአብሔር ንደቂ ሰባት ዘለዎ ዘለዓለማዊ ሓሳብ ምግላጽ ብምዃኑ፡ ሓቅነት እዚ መጽሐፍ ንኹላትና መልሲ ይህበና እዩ። እግዚአብሔር ንነፍሲ ወከፍና ከም ዝፈጠረና ንፊልጥ ኢና። ይኹን ደኣ እምበር ብወዱ ከም ዘድኃነና እንኣምን ክንደየኖት ኢና፤ ዚብል ሕቶ ዓቢይ መልእኽቲ እዚ መጽሐፍ እዩ። ዝተሓርደ ገንሽል ንነፍሲ ወከፍና ዋጋ ከፊሉ እዩ። ሊቀ ካህናት ብሉይ ኪዳን መዓልቲ ኅድገት ኃጢአት ተባሂሉ ኣብ ዝጽዋዕ ዕለት ንኩሉ ሕዝቢ ዝኸውን፡ መሥዋዕቲ ኃጢአት ድኅሪ ምቕራቡ፡ መስተሰረዩ ደም ብምሓዝ ናብታ ውሽጣዊት ክፍሊ ናይታ መቐደስ (ቅድስተ ቅዱሳን) ይኣቱ ነበረ። ብዘይ ምፍሳስ ደም ኅድገት ኃጢአት የለን። (ዕብ. 9፡22)

ኣብዚ ዕለት እቲ ሊቀ ካህናት ዝለብሶ ልብሲ፡ ኣብ ልዕሊ ደረቱ “ሳንቃ ኣፍ ልቢ” ዘለዎ ኮይኑ፡ ኣብ ውሽጡ ኣስማት 12 ነገድ እስራኤል ዝተቐርጸሎም 12 ኣውናቕ ኣእማን ተቐሚጦም ይርከቡ። እዚ ዝገልጽ ከኣ እቲ ሊቀ ካህናት ተወካሊ ሕዝቢ ብምዃኑ፡ ኣብ ቅድሚ እግዚአብሔር ዝቐውም ምእንቲ ነፍሲ ወከፍ እስራኤላዊ፡ ዋጋ ኃጢአት ንምቕራብ እዩ። ዝተሓርደ ገንሽል ኢየሱስ ክርስቶስ ምድራዊት ኣብ ዘይኮነት ሰማያዊት መቐደስ፡ ብናይ ገዛእ ርእሱ ሊቀ ካህንነት ምእንቲ ኅድገት ኃጢአት ኩሉ ዓለም ዝኸውን ደሙ ሒዙ ክኣቱ ኸሎ፡ ኣብ ልቡ ስም ነፍሲ ወከፍና ተጻሒፉ ነበረ። ከመይ ክርስቶስ ኣብ ክንዳና ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ደው ምእንቲ ክብል ናብ ሰማይ ኣተወ እምበር ናብታ ብኢድ ዝተገብረት፤ ናይታ ቅንዲ መቐደስ ምስሊ ዝኾነት ኣይኣተወን (ዕብ. 9፡24) ።

ንሱ ናይ ዓለም መድኃኒት ክኸውን ዝኸፈሎ ዋጋ፡ ንነፍሲ ወከፍ ብብስምና እዩ። ነዚ ሓቂ ኣሚንና ምስ እንቐበሎ፡ ኣብ ዘለዓለማዊ መዝገብ ስምና ደሚቕ ክጸሓፍ እዩ። ቃል ቅዱስ መጽሐፍ ከኣ ኣብ ሕይወትና ይፍጸም። ነቶም ዝተቐበልዎ ዘበሉ ብስሙ ንዝኣምኑ ኹሎም ግና ውሉድ ኣምላኽ ክኾኑ፡ ሥልጣን ሃቦም (ዮሃ. 1፡12) ። እምበኣር ውሉድ ኣምላኽ ካብ ኮንና ወረስቲ ኢና። ንውርሻ ዘብቐዕ ሥልጣን ውልድነት እዩ፡ንሱ ኸኣ ኣይፈርስን እዩ።

መብዛኝትና ኢየሱስ ክርስቶስ ከም ዝሞተን ከም ዝተንስኣን ሰማዕና ደኣ እምበር ንዓና ከድኅነና ኢሉ ከም ዝሞተን ምእንቲ ጽድቕና ውን ከም ዝተንስኣን ኣይኣመንናን። ስለዚ ከኣ ሎሚ ኣብ ውሽጢ ፍርሃት ሞት ንርከብ ኣሎና። “ሎሚ ድምጹ እንተሰማዕኩም፡ ከምቲ ንእግዚአብሔር ምእዛዝ ዝኣበኸምዎ ልብኹም ኣይተትርፉ” ዝበሎ እዩ። እቶም ሰሚዖም ምእዛዝ ዝኣበደዎኹ እንመን እዮም፤ ኩላቶም እቶም ሙሴ ካብ ግብጺ መሪሖ ዘውፅእዎዶ ኣይኮነን፤ ነርብዓ ዓመት ዝኸረየሎምከ ንእንመን እዩ፤ ነቶም ኃጢአይ ዝገበሩ እም ሬሳኦም ኣብ ምድረ በዳ ዝወደቐዶ ኣይኮነን፤ “ናብቲ ዘዳሎኹሎም ስፍራ ዕረፍቲ ኣይከኣትዉን እዮም” ኢሉ ዝመሓለሎምከ ንእንመን ድዩ፤ ነቶም ዘይተኣዘዘዎዶ ኣይኮነን፤ ብሰሪ ዘይምእማን ኪኣትዉ ኸም ዘይከኣሉ ውን ንርኢ ኣሎና። እምበኣር እግዚአብሔር ናብቲ ዘዳለዎ ስፍራ ዕረፍቲ ኸም እንኣቱ ተስፋ ሂቡና ኣሎ። ግና ምናልባሽ ሓደ ኻብኻትኩም ናብዚ ዕረፍቲ እዚ ኸኣተወ ዚተርፍ ከይህሉ ይፍራህ። ንኣናውን ከምቲ ንኣኣቶም ዝተሰብከሎም እዩ ወንጌል ተሰቢኹልና። እንተኾነ ነቲ ዝሰምዕዎ ቃል ብእምነት ስለ ዘይተቐበልዎ ኣይጠቐሙምን(ዕብ. 3፡15-19/ 4፡1-2) ። ስለዚ ኸኣ ንሕናውን “ሎሚ” ንዝሰማዕናዮ ቃል ብሥራት ብእምነት ክንቅበሎ ይግበኣና እዩ። ምክንያቱ እቲ ወሳኒ ነገር ነቲ ዝሰማዕካዮ ቃል ብሥራት ብእምነት ምቕባል ደኣ እምበር ሰሚዕካ፡ ዘይምእዛዝ ኣይኮነን። እቶም ነቲ ዝተሰብከሎም ብሥራት ዘይኣመኑን ዘይተኣዘዙን ኩሎም ብሰሪ ዘይምእዛዝም ናብቲ ተዳልዩ ዝነበረ ስፍራ ከይኣትዉ ሬሳታቶም ኣብ ምድረ በዳ ተሪፉ እዩ።።

ሓደ እዋን ኣብ ኣኸራናት ኢትዮጵያ ዝቐመጡ ዝነበሩ መራሒ(ኹም)፡ ሓደ ዓሌት ብዛዕባኣም ክምዝግብ ንዝኸደ ጋዜጠኛ “ሓወይ ንምዃኑ ሃጺይ ምንሊክ ደሓን ድዮም፡” ብምባል ሓተትዎ ይበሃል። ነዞም መራሒ

ለመግባት ውን ብንግሥነት ንኢትዮጵያ ዝመርሑ ሃጻይ ምንጊክ እዮም። ድኅሪኦም ክንደይ ነገሥታት ከም ዝመጹ ኣይፈልጡን እዮም። ሓበሬታ ኣይበጽሖምን። ንብዙኃት ውን ከምኡ ብኣዳም መማቶም ደኣ እምበር፡ ብክርስቶስ ምድኃኖም ኣይፈልጡን እዮም። ቃሉ ግን” ክርስቶስ ኢየሱስ ንኃጥኣን ከድኅን መጸ” ዝብል ቃል እሙን እዩ፡ ብምሉኡ ክንቅበሎ ዝግበኣና ቻል እዩ (1ጢሞ. 1፡15) ይብል።

“እቲ ዝተሓርደ ገንሸል ሥልጣን፡ ሃብቲ፡  
ጥበብ፡ ኃይሊ፡ ክብሪ፡ ግርማ፡ ውዳሴ  
ኪቐበል ብቐዕ እዩ”

(ራእ.5፡12)

ተፈፀመ

መጽሐፍ ቅዱስ ሞት ኩሉ ከም ዝገዝእን፣ ኣብ ልዕሊ ኩሉ ውን ከም ዝነገሠን ይነግረና። ሞት ግና ካብ ኣዳም ጀሚሩ ከሳዕ ሙሴ፡ ኣብቶም ከምቲ ናይ ኣዳም ትእዛዝ ብምጥሓስ ኃጢአት ዘይገበሩ ውን፡ ነጊሡ ነበረ። ኣዳም ከኣ ምሳሌ ኣቲ ከመጽእ ዝነበሮ እዩ (ሮሜ.5:14) ። ኣብ ትሕቲ ጽሓይ ናይ ኩሎም ደቂ ሰባት ፍጻሜን (መደምደምታን) ፍርሃትን ሞትን ይዝበረ። “ነበረ” ኢልካ ንምዝራብ፡ ዝተለወጠ ነገር ከህሉ ናይ ግድን እዩ። ካብዚ ዝተላዕለ ኸኣ፡ ሞት ናይ ሓደ ዘመን ንጉሥ ተባህለ። ካብ ማእከል ደቂ ሰባት ሞይተ ነይረ፡ ብምባል ዝተዛረበን ዳግማይ ንኺይመውት ሕያው ኮይኑ ዝተገልጸን ዝተራእየን ከቶ የልቦን። ዝተሓርደ ገንሽል ግን ኣብ ልዕሊ ሞት ሥልጣን ዘለዎን፡ ድኅሪ ሞት ውን ሕያው ኮይኑ ብምግላጽ፡ ኃይሊ ሞትን ሲኣልን ዝሰዓረ እዩ። (ገጽ 12)

ባህርይ እግዚአብሔር ኣዝዩ ዝገርም እዩ፡ ንዓና ዘድኃነና ፍትሓዊ ብዝኾነ ፍቕሪ እዩ። ዝተሓርደ በጊዕ ውን ፍርድን ፍቕርን እግዚአብሔር ዝተራእየሉ እዩ። ሓደ ሰብኳ ምእንቲ ኃጢአቱ ከሕተት ካብ ዘይደሊ ዓለም፡ ምእንቲ ብዙሓት ተሓቲቱ ዋጋ ኃጢአት ዝኸፈለ ንሱ ጥራይ እዩ። ኃጢአተኛ ዓለም ንኺድኅን ኃጢአት ዘይብሉ ምእንቲ ኃጢአት ዋጋ ዝኸፍል የድሊ ነበረ። ዝተሓርደ በጊዕ ኃጢአት ዘይብሉ ንጹሕ ከነሱ ኃጢአት ዓለም ብምጻሩ፡ ጻድቅ (ቅኑዕ) ዝኾነ ፍርዲ እግዚአብሔር ተቐቢሉ ሞተ። ፍርዲ እግዚአብሔር ኣብ ኃጢአት ጽኑዕ ብምዃኑ፡ ዋጋ ኃጢአት ከይተኸፍለ ድኅነት ደቂ ሰባት ዘይሕሰብ እዩ። ስለዚ ካብቲ ዓቢይ ዝፋን ፍቕርን ፍርድን ተገሊጹ ታሪኽ ሰብ ተለወጠ። ፍርዲ ኣብ ወዱ፡ ፍቕሩ ኸኣ ንዓና ብምድኃን ተገልጸ። ስለዚ ዝተሓርደ ገንሽል ኣብ ዝፋን ምርኣዩ ጻድቅ ፍርዲ እግዚአብሔር ብእኡ ከም ዝተፈጸመ፡ ፍትሑ ውን ከም ዝተማልአ ዘረድኦ እዩ። (ገጽ 14)

ኣኃጢአተኛ ዘመደይ! ካብ ኃጢአት ነጻ ከትወጽእ ትደሊ'ዶ፤ ሰባት ዋጋ የብሉን ኣይረብሕንዮ ኢሎምኻ እዮም፡ ግን ዋጋ ዘይብልካ'ዶ ይመስለካ፤ ንስኻ ውን ካብ ኃጢአት ከትርሕቕ ፍቓድ ደኣ እምበር ኃይሊ የብልካን። እም ኸ ደኣ ንዓኻ ነጻ ዘውጽኣካ መን ይኸውን፤ ካብዚ ከዕድገኒ ዝኸለል ምኽሪ ምሁራትዮ ኢልካ ትሓስብ ዶ፤ ንሳቶም ውን ነጻ ኣይኮኑን። ንዕኡ ብስሙ ኣትጽውዖ ከርስዮስ ግን ነጻ ከውጽኣካ ዋጋ ከፊሉ እዩ። ብእኡ ምስ ኣትኣምን ጥራይ እዩ ሕቶኻ ዝምለሰልካ። (ገጽ 52)

ኣብዚ ዕለት ኣቲ ሊቀ ካህናት ዝሉበሶ ልብሲ፡ ኣብ ልዕሊ ደረቱ “ሳንቃ ኣፍ ልቢ” ዘለዎ ኮይኑ፡ ኣብ ውሽጡ ኣስማት 12 ነገድ ኣስራኤል ዝተቐርጸሎም 12 ኣዑናቹ ኣእማን ተቐሚጦም ይርከቡ። እዚ ዝገልጽ ከኣ ኣቲ ሊቀ ካህናት ተወካሊ ሕዝቢ ብምዃኑ፡ ኣብ ቅድሚ እግዚአብሔር ዝቐውም ምእንቲ ነፍሲ ወከፍ ኣስራኤላዊ፡ ዋጋ ኃጢአት ንምቕራብ እዩ። ዝተሓርደ ገንሽል ኢየሱስ ከርስዮስ ምድራዊት ኣብ ዘይኮነት ሰማያዊት መቐደስ፡ ብናይ ገዛእ ርእሱ ሊቀ ካህንነት ምእንቲ ኅድገት ኃጢአት ኩሉ ዓለም ዝኸውን ደሙ ሓዙ ከኣቱ ኸሎ፡ ኣብ ልቡ ስም ነፍሲ ወከፍ ተጻሒፉ ነበረ። ከመይ ከርስዮስ ኣብ ከንዳና ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ደው ምእንቲ ከብል ናብ ሰማይ ኣተወ እምበር ናብታ ብኢድ ዝተገብረት፡ ናይታ ቐንዲ መቐደስ ምስሊ ዝኾነት ኣይኣተወን (ዕብ. 9:24) ። (ገጽ 58)